

Мовна політика:

анотований бібліографічний список 2019. – Вип. 6. – 17 с.

(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

1. **Акуленко А. Павза для мовної любови** / Аліна Акуленко, Іван Ющук, Лариса Масенко ; бесіду вела Богданна Мартиник // Експрес. — 2019. — 30 трав. – 6 черв. (№ 22). — С. 10. *Йдеться про затвердження Кабінетом Міністрів нової редакції "Українського правопису" на зміну попереднього від 1992 року. Подано матеріали бесіди з мовознавцями Аліною Акуленко, Іваном Ющуком, Ларисою Масенко про основні зміни, які передбачає нова редакція "Українського правопису" та які зміни у правописі виправдані, а які – ні.*

2. **Байвидович О. Грешный мой язык** / Ольга Байвидович // Корреспондент. — 2019. — № 9 (17 мая). — С. 30-34. *Повідомлено про направлення Головою Верховної Ради Андрієм Парубієм 14 травня 2019 року на підпис Президенту законопроекту "Про забезпечення функціонування української мови як державної", ухваленого Верховною Радою України 25 квітня 2019 року. Подано детальний огляд норм законопроекту. Наведено інфографіку, що висвітлює нові умови використання мови у різних сферах життєдіяльності країни, зокрема: в освіті, культурі, кіно, театрі, телерадіомовленні, книговидаванні, друкованих ЗМІ, онлайн-ЗМІ, комп'ютерних програмах та системах, сфері обслуговування, рекламі, оголошеннях, проведенні публічних заходів, трудових відносинах, діяльності громадських об'єднань і політичних партій тощо. Зазначено, що норми закону не поширюються на приватне спілкування. Текст:*

<https://korrespondent.net/magazine/archive/828/>

3. **Вальчук Н. Українці почуватимуться в Україні вдома** / Назар Вальчук // Газета по-українськи. — 2019. — 26 квіт. (№ 33). — С. 11.

Вихвітлено хід подій під Верховною Радою України в день голосування за законопроект "Про забезпечення функціонування української мови як державної". За словами народного депутата України Вікторії Сюмар, в Україні з'являться курси для всіх охочих вивчити українську мову, за п'ять років читатимемо набагато більше українських книжок, газет, журналів, побачимо більше українських фільмів, серіалів, реклама стане винятково українською, перебудується система надання послуг, зокрема в кав'ярнях буде українське меню. Наголошено, що зараз дуже багато залежить від виконавчої влади, адже уряд повинен створити інфраструктуру, сприяти мові, щоб усе якомога швидше запрацювало. Текст: https://gazeta.ua/articles/mova-newspaper/_ukrayinci-pochuvatimutsya-v-ukrayini-vdoma/900569

4. Віхров М. Системний захист : як новий закон про мову може зламати головні механізми русифікації України / Максим Віхров // Укр. тиждень. — 2019. — № 21. — С. 28-29. Йдеться про особливості впровадження Закону "Про забезпечення функціонування української мови як державної" (№ 5670-д). Наголошено на тому, що прийняття цього закону це лише початок довгої боротьби та консолідації зусиль всього суспільства для практичного його застосування. Для України це має історичне значення, бо новий мовний закон стає юридичною основою для руйнування механізмів русифікації. Про масштаби зросійщення та русифікації Донбасу ще у 1970-х роках століття говорив український правозахисник, дисидент, мовознавець –
Олекса *Тихий.*

Текст: <https://tyzhden.ua/Politics/230476>

5. Гандзій О. Уряд затвердив новий правопис / Олександр Гандзій // Газета по-українськи. — 2019. — 31 трав. (№ 41). — С. 2. Подано інформацію, що Кабінет Міністрів України затвердив нову редакцію українського правопису. За словами співголови Української національної комісії з питань правопису Максима Стріхи, з часу прийняття останньої редакції правопису 1989-го сталося багато змін у мові. Таких слів як «стартап», «інтернет», «боулінг», «айфон» не існувало, треба було врегулювати їх

написання. Зазначено, що серед змін – написання разом слів «супермодель», «віце-президент», «веб-сайт». Натомість окремо – «пів яблука», «пів Києва». Як і раніше, разом пишеться стале поняття «півострів». Указано, що п'ять років Міністерство освіти не включатиме нових норм до завдань ЗНО. Їх введуть у підручники та вивчатимуть у школах. Текст: https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_uryad-zatverdiv-novij-pravopis/906050

6. Головка О. Розмосковщення – від радості до радості / Оксана Головка // Уряд. кур'єр. — 2019. — 4 черв. (№ 103). — С. 5. *Йдеться про нову редакцію Українського правопису, схвалену постановою Кабінету Міністрів України 22 травня 2019 року. Зазначено, що документ підготувала спеціально створена Українська національна комісія з питань правопису, до якої увійшли вчені-мовознавці Національної академії наук та національних університетів з різних регіонів України. Рекомендовано застосовувати норми та правила нової редакції правопису в усіх сферах суспільного життя, зокрема в офіційно-діловому стилі мовлення. Нині розробляють план імплементації нової редакції Українського правопису, яким буде передбачено терміни та етапи впровадження змін в освітній процес.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/rozmoskovshennya-vid-radosti-do-radosti/>

7. Головні зміни до правопису // Вести (Всеукр. вып.). — 2019. — 29 мая (№ 90). — С. 7. *Подано інформацію, що інститут мовознавства ім. Олександра Потебні НАН України опублікував повний текст нової редакції Українського правопису. В ній визначено правила написання нових запозичених слів, нових власних назв, усунуто застарілі формулювання, спрощено та уніфіковано, де це можливо, орфографічні норми.*

8. Горбатов М. ”Керівна верхівка в Україні повинна стати українською”. Так вважали майже сто років тому українські керівники, так повинно бути і зараз / Микола Горбатов // Україна молода. - 2019. - 15 трав. (№ 53). — С. 10. *Розглянуто історичні віхи боротьби українського народу за право говорити рідною мовою. Вказано на історичне значення прийняття мовного закону.*

9. Донец С. Підписан "языковой закон" / Станислав Донец // Сьогодні. — 2019. — 15 мая (№ 86). — С. 3. *Йдеться про підписання Головою Верховної Ради Андрієм Парубієм 25 квітня 2019 року Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної". Зазначено, що найближчим часом документ має підписати чинний Президент України Петро Порошенко. Окреслено ключові положення Закону, згідно з яким українська мова є офіційною в Україні й обов'язковою для використання в громадському житті (для чиновників, педагогів, медиків, юристів), але на проведення релігійних обрядів та сферу особистого спілкування ця норма не поширюється.*

10. Жибак Г. Мова у сітці / Григорій Жибак // Шлях перемоги. — 2019. — 15 трав. (№ 20). — С. 8. *Йдеться про використання української мови в спортивній сфері. Зокрема, наведено приклади ставлення до української мови відомих українських спортсменів та тренерів.*

11. Закон про державну мову: хто та де муситиме говорити українською // Наша справа Полтавщина. — 2019. — 3 трав. (№ 9). — С. 6. *Ідеться не про примусову українізацію, а про те, що саме українська мова є державною. Це нагадування, що спілкуватись у державі її державною мовою – це не утиск, це – нормально. Зазначено, що засоби масової інформації (ЗМІ) та сайти можуть видаватись кількома мовами. Але у першу чергу – державною мовою. У кожному місці розповсюдження друкованих ЗМІ україномовних газет та журналів має бути не менше 50 % назв. Указано, що можна видавати газету чи журнал у двох чи більше мовних версіях, одна з яких має бути державною мовою. Видавець має видавати українською не менше 50 % від усіх виданих ним упродовж року книжкових видань. Якщо клієнт закладу просить спілкуватись із ним українською – це прохання має бути виконане. Все це – не поширюється на мову приватного спілкування та релігійних обрядів.*

12. Закон про мову проаналізує Венеціанська комісія // Юрид. вісн. України. — 2019. — 31 трав. – 6 черв. (№ 22). — С. 5. *Подано інформацію, що Європейська комісія за демократію через право, відома як Венеціанська комісія, отримала запит та проаналізує закон про функціонування української*

мови як державної. Про це повідомляє "Європейська правда". Зазначено, що "Листом, датованим 22 травня 2019 року, глава моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи запросив думку Венеціанської комісії щодо закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

13. Капсамун І. Оплески в парламенті ... / Іван Капсамун // День. — 2019. — 15 трав. (№ 82). — С. 5. Подано інформацію, що 14 травня цього року Голова Верховної Ради України Андрій Парубій підписав Закон "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

14. Кириенко О. Арт и шок / Ольга Кириенко // Юрид. практика. — 2019. — 28 мая (№ 22). — С. 1, 25. Зазначено, що Закон "Про забезпечення функціонування української мови як державної" № 5670-д регулює питання функціонування і застосування української мови як державної у сферах суспільного життя, визначених цим актом (всіх, за винятком приватного спілкування і проведення релігійних обрядів), на всій території України. Статус української мови як "єдиної державної" передбачає обов'язковість його використання при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування України. Закон передбачає створення ще нової інституції – "мовного" омбудсмена. Указано, що нюанси застосування української мови як державної в публічних сферах регулюються в окремому, найбільшому блоці – розділі V Закону, що складається з 19 статей. Текст: <https://pravo.ua/articles/art-i-shok/>

15. Кіндюк Б. В. Захист прав української мови К. Левицьким у II Речі Посполитій / Б. В. Кіндюк // Проблеми законності : зб. наук. пр. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2018. – Вип. 143. – С. 8-19. - Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп14497-3(84) Проаналізовано наукову та громадську діяльність К. Левицького в контексті її впливу на формування української мови та становлення української державності. Значна роль належить українській мові у процесі відродження української нації, відновлення державності та пошуку шляхів побудови демократичного суспільства, яка є інструментальним

феноменом співіснування, спілкування та реалізації поглядів суспільства. Інтерес викликає та обставина, що всі держави, у складі яких перебували українські етнічні території, намагалися різними способами призупинити розвиток української мови шляхом обмеження спектра її соціальних функцій. Розглянуто праці К. Левицького, присвячені захисту прав української мови в II Речі Посполитій. Проаналізовано польський мовний закон від 31.07.1924 р., який регламентував питання, пов'язані з шкільною освітою та використанням мови в судах, прокуратурі, нотаріаті. Акцентовано увагу на висновках К. Левицького стосовно декларативності цього нормативно-правового акта та відсутності механізму реалізації його положень. Розглянуто пропозиції К. Левицького щодо внесення змін до польського законодавства щодо використання української мови в судових процесах, змісту рішень суду та офіційних документів, виданих у регіонах, де українці складають більшість населення.

16. Ковальський В. Мова – це більше ніж ознака культури / Віктор Ковальський // Юрид. вісн. України. — 2019. — 17 – 23 трав. (№ 20). — С. 3. Розглянуто механізми застосування Закону "Про українську мову". Зазначено, що більшість держуправлінців будуть зобов'язані довести володіння державною мовою – від президента і прем'єра до армійських офіцерів, нотаріусів, адвокатів, суддів, слідчих, прокурорів і навіть медпрацівників. Один рік дають особам з визначними заслугами перед Україною на вивчення української мови після отримання громадянства. Передбачається шість рівнів володіння мовою – від А1 (початкове розуміння) до С2 (вільне володіння). У системі культурної комунікації допускається десята частина реплік у фільмі – це може бути максимальний відсоток іноземної мови або суржикі, які допустимі в знятих в Україні фільмах, а дев'ять десятих ефіру телеканалів повинно вестися державною мовою. Друковані ЗМІ повинні видаватися виключно державною мовою, але якщо видання має іншомовну версію, то тиражі української та іноземних версій повинні бути однаковими. Це не стосується видань, які друкуються виключно мовами корінних народів.

Указано, що для координації процесу оволодіння державною мовою Кабінет Міністрів України має призначити Національну комісію зі стандартів державної мови.

17. Кокора А.-Л. Президент підписав закон про мову / Анна-Лілія Кокора, Ірина Шевченко // Газета по-українськи. — 2019. — 17 трав. (№ 37). — С. 1, 7. Йдеться про те, що 15 травня Президент України Петро Порошенко підписав Закон "Про функціонування української мови як державної". *Зазначено, що документ закріплює обов'язковість використання української в публічних сферах. Іншими мовами можна спілкуватися у приватному житті. Наголошено, що досі в Україні діяв Закон "Про мови в Українській РСР" 1989 року, який передбачав 100 відсотків української мови на телебаченні. Цього ніхто не дотримувався, бо не було покарання за порушення. У новому законі воно передбачене.* Текст: https://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/_prezident-pidpisav-zakon-pro-movu/903180

18. Кощенко О. Новий правопис: панікувати не варто / Олена Кощенко // Сіл. вісті. — 2019. — 31 трав. (№ 43). — С. 1, 2. Подано інформацію, що Кабінет Міністрів України на чолі з Прем'єр-міністром України Володимиром Гройсманом затвердив український правопис у новій редакції. *Зазначено, що нову граматику розроблено фахівцями Української національної комісії з питань правопису.*

19. Крамар О. Лише перший крок : ухвалений наприкінці квітня закон про функціонування державної мови під час доопрацювання втратив (або їх не було враховано) низку важливих пунктів і пропозицій, які є необхідною умовою для ефективної українізації / Олександр Крамар // Укр. тиждень. — 2019. — № 21. — С. 22-24. Мова йде про суперечності та недоопрацювання останнього мовного закону "Про забезпечення функціонування української мови як державної". *Наголошено на необхідності розширення простору використання мови до масштабів, які перетворили б її з формально-ритуальної на повнофункціональну державну мову та засіб міжнаціонального спілкування. Наголошено, що Україні потрібен не декларативний документ*

(хоча на перший погляд і правильний), а дієвий механізм системного впровадження мовної політики.

Текст: <https://tyzhden.ua/Politics/230479>

20. Лащенко С. Мовні маркери і толерантність / Сергій Лащенко // День. — 2019. — 31 трав. — 1 черв. (№ 94/95). — С. 13. *Йдеться про толерантність провадження мовної політики в Україні. На думку автора статті, потрібно розпочати з пропагування української мови на Півдні та Сході України.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/poshta-dnya/movni-markery-i-tolerantnist>

21. Лінгводидактичні засади вивчення української жестової мови / [Н. Б. Адамюк та ін.] ; НАПН України, Ін-т спец. педагогіки. — Київ : Симоненко О. І., 2018. — 194 с. — *Шифр зберігання в бібліотеці: A796611.* *Здійснено порівняльну характеристику жестової та словесної мови, а також калькованого та природного жестового мовлення. Зазначено про наявність 120 національних жестових мов. Проаналізовано кінетичні, граматичні та морфологічні особливості української жестової мови. Приділено увагу структурі жестомовної комунікативної компетентності. Здійснено дидактичне моделювання змісту двомовного навчання з використанням української жестової мови під час формування жестомовної комунікативної компетентності.*

22. Лісна Т. Новий закон про мову / Тетяна Лісна // Слобід. край. — 2019. — 2 трав. (№ 35). — С. 1, 2. *Зазначено, що після двох місяців розгляду 2065 правок Верховна Рада України 25 квітня 2019 року ухвалила у другому читанні законопроект "Про забезпечення функціонування української мови як державної". Розглянуто ключові положення Закону. Акцентовано увагу на тому, у яких сферах має використовуватися українська мова, а саме: в публічній сфері, державній службі, офіційних документах, комунальному секторі, освіті, ЗМІ, телебаченні, кіно, рекламі тощо. Зазначено, що інша мова може використовуватися у приватній сфері та проведенні релігійних обрядів. Акцентовано увагу на тому, чи будуть застосовуватись штрафи, мовні*

<http://www.slk.kh.ua/multimedia/articles/suspilstvo/novij-zakon-pro-movu-pro-shtrafi-movni-patruli-ta-ispiti.html>

23. Лосєв І. Краще пізно, ніж ніколи / Ігор Лосєв // Укр. тиждень. — 2019. — № 21. — С. 30. *На прикладі інших зарубіжних деколонізованих країн розказано про практику встановлення та утвердження державної мови. Зокрема йдеться про вирішення мовного питання в пострадянських країнах.*
Текст: <https://tyzhden.ua/Columns/50/230468>

24. Лук'янчук Г. Закон про мову: зшивати розшиту Україну / Георгій Лук'янчук // Укр. слово. — 2019. — 8 – 21 трав. (№ 19/20). — С. 6-7. *Йдеться про те, що в українському суспільстві відсутні вагомі об'єктивні причини для масового невдоволення новим мовним законом. Зазначено, що в Україні практично немає людей, які б не розуміли української мови на слух чи під час читання текстів, тобто зовсім не володіли б державною мовою. Зауважено, що в цьому сенсі Україна не Литва, не Латвія і не Естонія, де росіяни, що там опинилися внаслідок окупаційних країн, не розуміють місцевої мови, проте в цих країнах серйозних ускладнень внаслідок жорсткої мовної політики тамтешньої влади не спостерігалось.*

25. Лук'янчук Г. Краще пізно, ніж ніколи! Прийнято новий мовний закон / Георгій Лук'янчук // Укр. слово. — 2019. — 8 – 21 трав. (№ 19/20). — С. 1, 3. *Йдеться про Закон, який встановлює правила використання української мови як державної, не обмежуючи при цьому права національних меншин. Зазначено, що цей Закон не дасть підстав Росії та її пропаганді голосно говорити про нібито утиск прав російськомовних в Україні. Обґрунтовано також важливість зазначеного Закону.*

26. Мандзюк Д. Росіяни поскаржилися на український мовний закон в Організацію Об'єднаних Націй / Денис Мандзюк // Газета по-українськи. — 2019. — 24 трав. (№ 39). — С. 20. *Йдеться про те, що делегація Російської Федерації звернулася до голови Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй із проханням скликати засідання у зв'язку із прийняттям Верховною*

Радою України Закону "Про забезпечення функціонування української мови як державної", намагаючись представити ухвалення документу як порушення Мінських угод. Зазначено, що 20 травня Рада безпеки відхилила запит Росії про проведення засідання з цього приводу. За словами речника Постійного представництва України при ООН Олега Ніколенка, це звернення здивувало не лише Україну, адже функціонування української мови в Україні ніяким чином не загрожує міжнародному миру і безпеці, підтримання яких є завданням Радбезу ООН. Текст: <https://gazeta.ua/articles/mova-newspaper/rosiyani-poskarzhilisya-na-ukrayinskij-movnij-zakon-v-organizaciyu-obyednanih-nacij/904474>

27. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 15 берез. 2019 р.) / [редкол.: А. Є. Фоменко (голова) та ін.]. — Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2019. — 359 с. — **Шифр зберігання в Бібліотеці: В76194** . Зі змісту: *Щодо вирішення мовного питання у США / Т. І. Шубенок. – С. 358-359.*

28. Мінісукня тепер пишемо разом, а пів яблука – окремо // Факты и комент. — 2019. — 6 - 12 июня (№ 21). — С. 11. *Йдеться про опублікування Інститутом мовознавства імені О.О. Потебні НАН України стислого огляду основних змін у новій редакції українського правопису.*

29. Одной из причин запрета в Российской империи украинского языка стало стихотворение Павла Чубинского "Ще не вмерла України ні слава, ні воля" / подготовила Светлана Вишневецкая // Факты и комент. — 2019. — 30 мая - 5 июня (№ 20). — С. 31. *Зазначено, що 30 травня 1876 року царський уряд видав Емський указ, який забороняє друкування книг, переклади, постановку п'єс, викладання в школах українською мовою* Текст: <https://fakty.ua/306957-30-maya-1876-goda-carskoe-pravitelstvo-izdalo-emskij-ukaz-zaprecshayucshij-ukrainskij-yazyk>

30. Орел А. "Чіплялися в метро чи в магазині, питали – чи я зі Львова. Чому так говорю" / Анна Орел // Газета по-українськи. — 2019. — 24 трав. (№ 39). — С. 20. *Йдеться про особливості переходу з російської мови на українську з досіду співробітниці Інституту українознавства Тетяни*

Швиденко. Зазначено, що вона вдома завжди спілкувалася суржиком, оскільки батьки родом з Чернігівщини, а за межами дому говорила російською. Постійно відчувала тиск середовища і тільки після вступу в Київський національний університет імені Тараса Шевченка в її житті з'явилися українськомовні друзі. Наголошено, що перехід для неї був складним: боялася говорити повільно, щоб не склалося враження, ніби вона розумово відстала. За її словами, складно було навіть у побуті, заважав певний психологічний бар'єр.

Текст: <https://gazeta.ua/articles/mova-newspaper/ciptyalisya-v-metro-chi-magazini-pitali-chi-ya-zi-lvova-comu-tak-govoryu/904475>

31. Основні положення "языкового" закона вступят в силу через два місяця // Юрид. практика. — 2019. — 21 мая (№ 21). — С. 29. Подано інформацію, що Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" № 5670-д, який пройшов довгий шлях парламентського розгляду, скріплений підписами спікера, парламенту і глави держави, а 16 травня 2019 року опублікований в газеті "Голос України". Зазначено, що Основні положення Закону набудуть чинності 16 липня 2019 року.

32. Парламент прийняв "языковой" закон // Юрид. практика. — 2019. — 7 мая (№ 18/19). — С. 21. Зазначено, що парламентська епопея з розглядом законопроекту "Про забезпечення функціонування української мови як державної" (№ 5670-д) у другому читанні була рекордно тривалою – близько півтора місяця, або майже чотири парламентських тиждні: протягом цього періоду, який збігся з проведенням двох турів виборів Президента України, народні депутати України нарочито дисципліновано розглядали весь масив поправок (більше 2 тис.), що надійшли до початкового тексту цієї законодавчої ініціативи. Законотворчий нон-стоп завершився 25 квітня 2019 року, коли 278 голосами "за" Верховна Рада України прийняла "мовний" закон.

33. Портніков В. Тестом на виживання нової влади стануть не тарифи / Віталій Портніков // Газета по-українськи. — 2019. — 26 квіт. (№ 33). — С. 11. Йдеться про заяву прес-служби новообраного Президента України Володимира Зеленського, що закон про мову проаналізують на відповідність

Конституції. Наголошено, що така заява – це перша лінія розколу між новообраним Президентом і його електоратом. Володимир Зеленському треба визначитися, з якою частиною свого електорату він пов'язує надії на майбутнє. Якщо піде назустріч державницькій, муситиме боротися за неї на парламентських виборах із політиками націонал-демократичного табору. Тоді не отримає всієї повноти влади в країні, але залишиться важливим гравцем до кінця свого перебування в кріслі глави держави. Якщо ж він піде назустріч "соціальной" частині, отримає більше голосів у Раді, але швидко втратить владу в результаті стрімкого наростання політичної кризи і масових протестів. Текст: <https://gazeta.ua/articles/mova-newspaper/testom-na-vizhivannya-novoyi-vladi-stanut-ne-tarifi/900568>

34. Рада прийняла закон о языке: все подробности // Город 5692 (Каменское). — 2019. — 1 мая (№ 17). — С. 7. Проінформовано, що 25 квітня Верховна Рада України ухвалила закон "Про забезпечення функціонування української мови як державної". За це рішення проголосувало 278 народних депутатів. Подано відомості щодо пофракційного голосування. Зазначено, що законом визначено осіб, які зобов'язані володіти державною мовою й використовувати її під час виконання службових обов'язків. Роз'яснено, якою мірою закон торкнеться пересічних громадян. Наведено коментар Голови Верховної Ради України Андрія Парубія, який наголосив, що "ніхто й ніколи не забере в Україні українську мову".

35. Резван О. Рефлексія процесу атестації майбутніх державних службовців з української мови / Оксана Резван // Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. — 2019. — № 1. — С. 81-89. Проаналізовано досвід проведення атестацій з вільного володіння українською мовою для осіб, які мають намір взяти участь у конкурсі на зайняття посад державної служби, ХНУМГ імені О.М. Бекетова. Розглянуто процедуру проведення атестаційних сесій. Визначено основні проблеми комунікативної компетентності (мовної та мовленнєвої компетенцій) осіб, що проходили атестацію у цьому закладі. Сформульовано висновок про додаткові

цільові можливості зазначеного заходу: визначення рівня загальної ерудиції та змісту особистісної громадянської позиції осіб, що атестуються; важливість для конкурентоздатності закладу вищої освіти забезпечення доброзичливого ставлення та справедливого оцінювання членами атестаційної комісії претендентів на державну службу, а також правильно організованого адміністрування зазначеного процесу.

36. Рудяченко О. Емський указ. Загратована мова / Олександр Рудяченко // Дзеркало тижня. — 2019. — 18 – 24 трав. (№ 18). — С. 15. *Йдеться про те, що Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" ухвалили і підписали саме в дні, коли минає 143-тя річниця від дня прийняття російським царем горезвісного Емського указу. Висвітлено історію створення Емського указу. Зазначено, що указ називається Емським тому, що саме в містечку Бад-Емсі Олександр II вніс правки і підписав підготовлений спеціальною урядовою комісією рекомендаційний документ. Указ з'явився не зненацька – появи такого документа вимагала політична ситуація, адже імперія опинилась у небезпеці. Царат непокоїв потік українофільських публікацій – здебільш з австрійського Львова / Лемберга, – в яких лунали заклики до возз'єднання Наддніпрянщини і Галичини та об'єднання одного народу. Це загрожувало зазіханням на територіальну цілісність Росії. За наказом імператора 1875 р. створили комісію на чолі з обер-прокурором Святійшого урядового синоду і водночас міністром народної освіти імперії графом Дмитром Толстим, яка мала запропонувати ефективні методи боротьби з українофільством. Текст: https://dt.ua/HISTORY/emskiy-ukaz-zagratovana-mova-311621_.html*

37. Студенты выдохнут. Они и до этого писали "пів" отдельно // КП в Україні. — 2019. — 6 - 13 июня (№ 84). — С. 4. *Йдеться про набуття чинності з 3 червня 2019 року нових норм і правил українського правопису. Орфографічна комісія повернула до життя деякі особливості граматики, затвердженої ще в 1928 році. Автори вважають, що тим самим допоможуть повернути споконвічно українську мову. Наведено думку експертів стосовно*

<https://kp.ua/journal/pdf/archive/2019/june/6/>

38. Таран С. Експерт в області образования Владимир Спиваковский : ”Думаю, постановление о правилах украинского правописания никогда не будет исполнено” / Серафима Таран // КП в Украине. — 2019. — 28 мая (№ 78). — С. 5. *Йдеться про громадський резонанс, викликаний затвердженням Кабінету Міністрів України нових правил українського правопису. У прес-службі Міністерства науки і освіти пояснюють, що документ, який поширюють ЗМІ – проектний. У 2018 році його винесли на громадське обговорення, під час якого вносили поправки, пропозиції, зауваження. ЗНО найближчі п’ять років буде проводитися за тими нормами, які вже закріплені. Те ж саме стосується поточної шкільної освіти. Над новими правилами працювала мовна комісія. Але остаточний варіант поки не опублікований.* Текст: <https://kp.ua/journal/pdf/archive/2019/may/28/>

39. Треба жити, щоб жила вона // Голос України. — 2019. — 14 трав. (№ 88). — С. 10. *Подано коментарі народних депутатів України Тараса Кременя, Віктора Галасюка, Оксани Юринець, Вікторії Войціцької, Івана Крулька та Юрія Берези щодо нещодавно ухваленого Верховною Радою України (ВР України) Закону ”Про забезпечення функціонування української мови як державної”. Зокрема, Вікторія Войціцька наголосила, що парламент ”заклав законодавчий фундамент для використання української мови як ефективного інструменту гуманітарного розвитку”. Парламентарії також висловили свої думки щодо зареєстрованих у ВР України чотирьох проектів постанов про скасування рішення щодо ухвалення закону та зазначили, що ці постанови не отримують підтримки у парламенті – закон буде підписаний главою держави та набере чинності.*

40. Фаріон І. Закон про мову ухвалено! : 278 нардепів проголосували ”За”. Екс-регіонали готують реванш / Іван Фаріон // Високий замок. — 2019. — 26 - 28 квіт. (№ 34). — С. 7. *Висвітлено ухвалення 25 квітня 2019 року Верховною Радою України Проекту Закону України № 5670-д ”Про*

забезпечення функціонування української мови як державної”. Закон України поширює функціонування державної мови на всі сфери життя у нашій країні, захищає її. Українською мають вільно розмовляти усі державні посадовці, чиновники, депутати, представники органів місцевого самоврядування, судді, прокурори, поліцейські, адвокати, викладачі, медичні працівники, представники інших сфер послуг, зокрема транспорту, торгівлі, побуту. Українську мають обов’язково вживати при наданні освіти, у комп’ютерних програмах, кіновиробництві, книгодрукуванні, у театрах, на телебаченні, радіо, у ЗМІ, на інтернет-сайтах, у рекламі. Ухваленим законом парламент захистив українську мову від наруги, зневажання. При Кабінеті Міністрів введено посаду Уповноваженого із захисту української мови. Чиновників, які на робочому місці не користуватимуться державною мовою, штрафуватимуть. А за образу української передбачено кримінальну відповідальність — манкурти можуть провести за ґратами до трьох років. А якщо хтось спробує ввести іншу офіційну мову, це буде розцінено як спробу повалити конституційний лад. Винуватцю загрожуватиме до 10 років в’язниці. Ухвалення Закону про українську мову зміцнює основи нашої держави, її суверенітет. Текст: <https://wz.lviv.ua/article/389367-zakon-pro-movu-ukhvaleno>

41. Чепурко В. Семикласниця – против Кабмина : ”Не имели права трогать ”индика” – ”индика”! / Валерия Чепурко // КП в Украине. — 2019. — 7 июня (№ 85). — С. 5. *Йдеться про позов школярки до Окружного адмінсуду стосовно нового українського правопису.* Текст: <https://kp.ua/journal/pdf/archive/2019/june/7/>

42. Чепурко В. Языковий календарь : как будет работать новый закон : театралы ощутят нагрузку через два года, медийщики – через два с половиной / Валерия Чепурко // КП в Украине. — 2019. — 17 мая (№ 72-73). — С. 4. *Йдеться про опублікування в ”Голосі України” Закону № 5670-д ”Про забезпечення функціонування української мови як державної”, який почне діяти через два місяці. Більшість положень нового закону вже втілені в життя і закріплюються повторно. Деякі посилюються: наприклад, високопоставленим*

чиновникам доведеться отримувати сертифікати на рівень знання української мови. Державі доведеться витратитися на нову мовну комісію і інститут мовного омбудсмена. Наведено інформацію про те, які норми Закону про мову почнуть працювати. Текст: <https://kp.ua/journal/pdf/archive/2019/may/17/>

43. Чорна С. "Бо то не просто мова, звуки ..." / Світлана Чорна // *Голос України*. — 2019. — 14 трав. (№ 88). — С. 10. *Йдеться про мовні витоки української державності, які знайшли відображення в усній народній творчості, топонімах, етнімімах тощо. Зазначено, що науково доведено й підтверджено безсумнівними археологічними матеріалами неперервність розвитку матеріальної культури на протоукраїнських землях.*

44. Шевченко А. Закон про мову передано на підпис Президенту / Анна Шевченко // *Голос України*. — 2019. — 15 трав. (№ 89). — С. 1-2. *Надано інформацію про ранкове пленарне засідання сесії Верховної Ради України (ВР України) 14 травня 2019 року. Депутати відхилили всі чотири проекти постанов про скасування голосування за законопроект про державну мову, що дало змогу Голові ВР України Андрію Парубію прямо в залі підписати закон та передати його на підпис Президенту України. "Від самого початку реєстрації мовного законопроекту здавалося, що всі сили пекла зібралися заради того, щоби не допустити його ухвалення. Але вони зіткнулися з великою волею українського народу. І вони побачили професійну злагоджену роботу всієї команди, яка працювала у Верховній Раді України", – прокоментував розблокування підписання мовного закону Андрій Парубій. Продовжено розгляд блоку питань паливно-енергетичного комплексу, а також схвалено постанову про Рекомендації парламентських слухань на тему "Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні" (№ 8426). Зазначено, що у рекомендаціях парламентських слухань враховано та систематизовано пропозиції народних депутатів України, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, наукових установ, об'єднань громадян, експертів і представників громадськості, що були висловлені на слуханнях 18 квітня 2018 року. Музейні працівники з усіх регіонів України направили до парламенту*

листи з проханням затвердити рекомендації парламентських слухань, спрямовані на збереження та розвиток культурної спадщини та на підтримку вітчизняних музеїв та інших закладів культури. Кабінету Міністрів України (КМ України) доручено до 1 листопада 2019 року поінформувати Верховну Раду України про стан реалізації зазначених Рекомендацій парламентських слухань. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/316982>

45. Що змінить прийняття мовного закону // Верже. — 2019. — 2 мая (№ 17). — С. 5. Проінформовано про ухвалення Верховною Радою 25 квітня 2019 року Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної". Зазначено, що фактично, прийняття закону повинно змінити мовну політику і її функціонування на території країни. Розглянуто окремі норми законодавчого акту. Указано, що прописані в законі вимоги, які підтримали 278 народних депутатів, не поширюються на особисте спілкування.

46. Ющук І. З усіх президентів найкраща мова – у Порошенка / Іван Ющук ; спілкувалася Анна Балакир // Газета по-українськи. — 2019. — 21 трав. (№ 38). — С. 9. Наведено інтерв'ю з мовознавцем Івном Ющуком про те, у кого з президентів була найкраща українська мова, які б мовні поради дав Володимир Зеленському, а також про його просвітницько-політичну діяльність у Фейсбуку. Зазначено, що, на думку І. Ющука, основне в навчанні мови – розвиток мислення.

Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади

Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого

Відповідальний за випуск: Зайченко Н.Я.

19.06.2019